

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8
Negyedévre 4
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ERTEKESEB CÍKKEK DIAZTATNAK.
Kéziratok nem adának vissza.

Kiadóhely:
Sina János könyvkereskedés, hová az előfizetés és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Határoz hasznosított gármond sor vagy annak tőre 6 kr.
Bágydíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakrabbi hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppalik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Volger (Wallischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Hasenstein és Volger hirdetés közl. irodája. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irod Budapest-on Sorviter d. sz.

Nyitóléti cikkeik

gármond sora után 25 kr. fizetendő

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A válság megoldása.

(Sr.) Az új osztrák kabinet megalakult. A réginek új és nem is mondjuk, hogy javított kiadása ez, mert a különbség csak annyi, hogy Auersperg kilépett, helyét Stremaier tölti be, eddigi tárczája vezetése mellett, Unger megvált a belügyminiszteriumtól és gróf Taaffe foglalta azt el. Ezzel a változással a kabinet nem sokat erősödött, kérdés, hogy a parlamentben mit képes csinálni? És ez nem olyan kérdés, mely csak Ausztriát érdekel, hanem szoros összefüggésben van a külpolitikával és a monarchia két fele közötti viszonyával is, mindkettőre igen káros befolyással volt az a chaotikus állapot, melyben az osztrák parlamenti viszonyok már valami 8 hónapja szenvednek. Ennek keletkezése és eddig tartása sokféle magyarázat tárgyat képez. Most már meglehetősen tárgyalgossággal lehet constátálni azt, hogy a kiegyezés első kérdéséről, a mai napig felmerült csaknem minden oly kérdésben, mely a monarchia két fele közti viszonyára és a külügyi politikára vonatkozott, az osztrák alkotmányhú párt, népszertűség hajhászattól, oly jelszavakat használt, oly követelésekkel lépett fel és az eszközöket a kormánynak mindig annyi nehézség és dehonestatio után adta meg, hogy a kormányt is teljesen „lejáratták”, önmagát is egészen szétmarnozogatta, és olyan zsákutcába jutott, hogy se előre, se hátra menni képes nem volt. Ebben az állapotban, természetesen, kevés embernek van kedve és még kevesebbnek energiája kormányt vállalni. A sok eredménytelen kísérlet után az osztrákok arra a meggyőződésre jutottak, hogy ha egyáltalában akarnak parlamenti kormányt, a helyzetre nézve el kell önmerniök annak minden követelményét, az egyénekre nézve nem sokat válogathatnak és így jött létre a régi kabinet megfejtése. De ennek megértésére szükséges megjegyezni azt, hogy ugyanazon bécsi lapok, melyek hónapokon át dühös ellenzékét képeztek a berlini szerződéssel szemben, most egyezre csak kezdtek hangsúlyozni, hogy a kiegyezés tényeket el kell ösmerni, a berlini szerződést kell külpolitikánk alapjául és kiinduláspontjául használni, ez alapon kell az alkotmányhú pártot consolidálni.

Ez a fordulat jellemző és nagyon ta-

nulságos, mert a magabizallsás oly fokát jelzi, mire, megvalljuk, nem tartók képesnek azokat, kik oly dühös philippikákat tartottak csak nem rég is álláspontjuk mellett és azon álláspont ellen, melynek elfoglalására most spontán vállalkoznak. Magyarzata pedig az, hogy ki volt adva a jelszó Andrássy megbuktatására; ez nem sikerült; de akkor észrevették az osztrákok, hogy e hadjárat érdekében saját pártjuknak és kormányuknak tették tönkre. Azt is vették észre, hogy még az olyan erőszakos fogás, milyen a csehekkel való szövetség, sem sikerül, annál kevésbé segít rajtuk, hogy a közhangulatot úgy elkeserítették, hogy (ha elejét nem veszik) a közeledő új választásoknál, az alkotmánykivüli vagy radikális elemek fognak szerepelni és saját műkönek ez eredményeitől ép úgy visszariadtak, mint a berlini szerződés felforgatásáról. Ugy aztán csaknem ugyanazon kormány helyzetetik vissza, melyet lejárattak és az alkotmányhú párt csoportosul körülte! Igen, mert ugyanakkor veszté a talajt maga alól, midőn azt kiakarta vonni a kormány alól, ugyanakkor jutott oly zsákutczába, hogy még csak véleményét sem tudott közlőztetni a külpolitikában, mikor a nemzetközi helyzet követelményeivel szembe szállt. Mit ért el eddigi magatartásával? Nyolcz hónapi válságot és sok csalódást. Kezdeti a munkát újból.

Ebben az egész historiában azonban nemcsak az osztrákokra nézve van tanulság. Mutato nomine a magyar ellenzékéről és többségről van itt szó; az követeléseivel és kíméletlen ittkájával, ez mulasztásaival és esetleges elzúllásával ugyan ide juttatná a dolgokat Magyarországon, csakhogynem még annyi veszteti való időnk és erőnk sincs, mint az osztrákoknak!

A képviselőháza igazságügyi bizottsága a kihágásokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását folytatja. A múlt ülésben elfogadott módosítások szövegeztettek. Az 1. §. következő tördással lett ellátva: „a miniszteri és szabályrendelet csak valamely rendőri tilalomnak vagy rendelkezésnek megszögését minősítheti kihágásnak.” Ezután a 28. §-nál, a fágtegeségi viszonyban állóknak meghagyásból elkövetett kihágásainál, előadó indítványára a munkás és munkaadó közti viszony vétetett fel. A 30. és 31. §.

helyet adtak a fehér gyolcs öltözéknek, midőn egy nap levelet hozott a levélhordó Orbigny asszony-nak, mely a legnagyobb izgalomba ejtette őt.

A levél a gróftól jött; azt írta benne nejének, hogy valamely vállalat, mitől jó eredményt várt, azzal kecségtetvén őt, hogy általa előnyösen megtelepedhetik Párisban, nem sikerült, s ha neje nem talál módot, huszonnégy óra alatt, egy bizonyos összeghez kehezé juttatni, — az összeg meg volt nevezve — könnyen megeshetik, hogy napjait a Clichy remek börtönben fejezi be.

Orbigny asszony hevesen kezdte rángatni a csengettyűt.

— Gyorsan, gyorsan, szolt a belépő Javiolenak, vedd elő uti táskám, egy óra múlva indulunk!

Aurelia sietve összeszedte minden pénzét, mit fiókjában talált, kidrítette. Mártha zsebeit a száz darab aranyot kért kölcsön Pechereau urtól, ki szándéka felől egy szót sem tudott kienni belőle. Nagy-néje lázas irgatózgatás nyugtalanította Márthát; de a szerencsétlen úgynök tréfás féltékenysége s bosszankodása, ki hasztalan erőlködött kitudni a gyors elutazás indokát, nevetésre ingerelte.

— Ej hagyja el, szolt az úgynökhez, nem látja, hogy menyegzői kosárral akarják meglepni őnt!

— Oh hogy vagy képes ilyenkor is nevetni! szolt Mari, ki nem tudta hova legyen nyugtalan-ságában.

— Milyenkor? De hát miféle borzasztó dolog történik most? felelt Mártha annál inkább türelmetlenkedve, mivel látta a Javiole arcából, hogy valami komoly dologról van szó:

Keresztanyád meg Párisba, azt hiszed talán, hogy emberek országá az?

— Oh kisasszony, kisasszony! szólalt fel Javiole, kinek az Orbigny asszony titka már nyel-ve hegyén volt.

Asszonyának egy tekintete elnémitotta, egy sobajstát nyomott el, s elfordította fejét.

Gondozzák jól fekete tyukomat, szolt újból, mig oda leszek, istenem, ma reggel még oly nyugodtak voltunk!

Orbigny asszony megölelte Márthát, s fülé-hez hajolva szolt:

mely a cumulativ büntetésnemekről szól, függőben hagyott. A 32. §-nál a 6 havi elváltást Emmer megrövidíteni óhajta. A 6 havi elváltás megtartott. A függőben maradt szakaszokhoz ajánlott javaslatok sokszorosítása elrendeltetett. A 33–38. §§-ok változatlanul elfogadtatnak. A 39. §. szabatos szövegezés végett függőben maradt. A 40. §-nál Emmer indítványára a veszélyes fenyegetések s az előadó indítványára a valótlán hírek tarjlesztésének büntetethezőse kimondatik. A 43. §. változatlan maradt, de a czimek, czimerek és rendjelek jogtalan viselése Emmer indítványára büntetethezőse mondatik. A 44–47. §§-ok csekély módosítással, a 48. §. a nélkül fogadtatnak el. Ezzel az ülés véget ért.

A Wiener Ztg. legújabb száma közlésezi a Felsőház Auersperg bg. miniszterelnököt és Unger miniszterhez igen hivelgő legf. kőziratait, melyben ismételt kérésükre felmenti őket állásuktól és egyuttal Auersperg herceget a legf. számvézőszék elnökévé nevezte ki. Dr. Ungernek pedig a Lipót-rend nagykeresztjét adomá-nyozza. A Wiener Ztg. közli továbbá az új minisztereket kinevező legf. kőziratokat.

A képviselőház ülése.

— Február 15. —

A képviselőház mai ülését új interpellációk tölés s az interpellációkra adott miniszteri válaszok vették igénybe. Helfy kérdezte a m. elnököt, igaz-e, hogy a közös külügyi kormány a német kormány kívánságára lemondott az 1866. prágai béke 5-ik pontjában Schleswig északi kerületére vonatkozó feltételről. Ha igaz, mi ok birta külügyi kormányunkat a concessióra; nyert-e érte némi ellenszolgáltatást, s minőt?

Madarász e kérdéseket intézte a közoktatásügyi miniszterhez:

A közoktatás állapotáról kiadott jelentések között 1870-ben előadatik az, hogy 1712 hely-ségben semmi iskola sem volt, azonban 779 hely-ségben a gyermekek a szomszéd községek iskoláiba jártak. — Az 1873-ik évről szóló jelentésben megjelöltetik megynként 801 község, mint olyan, a melyben sem iskola nincs, sem a gyermekek más iskolába nem járnak. Az 1874-ik, 1875–6-ik évről szóló jelentések e részben kellőkép nem világosítanak fel. Mivel pedig az államnak legfőbb népevelési kötelessége az, hogy egyetlen egy község se legyen a hazában, melyben iskola nincs; kötelememl ismerem a következő kérdéseket in-

— Ha hamar vissza nem jöhetek, irni fogok neked.

Mártha testén borzongás futott végig. Ha szükségbe lesz reám azonnal ott leszek, sugta halkán.

Orbigny asszony feldlővén a kocsiba, Mártha visszafordult. Mari ott állt háta mögött, oly halványan, hogy megijedt tőle; Mari egy érezt minden veszte van, miután keresztanyja elhagyta a házat.

Pechereau ur szomoruan támaszkodott botjára, szótlan bámult a távozó kocsit után. Nem volt messze azon gondolattól, hogy valamely ismeretlen vetélytárs rendezte ezt így be, hogy elragadja előle szép barátnőjét. Mártha mindkettőt karon fogta. Menjünk be, szolt. Mindkettőjüket szivesen látom reggelire. Mártha úgy gondolkodott, hogy könnyű kedélyét arra kell legelőbb is felhasználni, hogy ne engedje másoknak rossz kedvet mutatni előtte, ha történetesen voltak is.

Orbigny asszony megérkezve Párisba néhány órát arra szentelt, hogy sietve felkeresse az ügy-leti embereket, kik az ily nemű elfogatásokat intézik. Közbenjárása gátot vetett az öldöztetésnek. De úgy tetszett Auréliának, hogy az emberek mosolygottak maguktan, látva, hogy egy nő, oly melegen pártolja Saint Eve ur érdekeit. Sietve haladott végig a boulevard hosszában, sietve könnyű volt s keze telve volt iratokkal, midőn egyszerre borzasztó látványt jelent meg előtte. Ijedve ragadta meg Javiole karjait csak nem halálra vált arccsal, a gróftól látta kilépni a cafe-anglais-ból finom szivarral ajkai közt, s karján vezetve egy nőt, kinek csipkékkel megakott selyem ruhája csak úgy sőpörte a kövezetet. Orbigny asszony birtelen megállt, fejét szétdűlni érzé.

— Menjünk asszonyom, menjünk, szolt hozzá Javiole, kinek becsillotes arca harag és boszu-ságtól égett; de mielőtt csak egy lépést is tehetett volna előre, a kalandor és társnője, feltek egy elegans fogatba, mely gyorsan elszakította őket szem elől.

Ha Javiole keményen meg nem ragadja Orbigny asszonyt, ez földre bukkott volna. Auréli-

án: hajlandó-e a miniszter még a költségvetés tárgyalása előtt letenni a képviselőház asztalára egyenként azon községek kimutatását, melyekben sem iskolák nincsenek, sem a gyermekek oktatás végett más községbe nem járhatnak; s azon meg-nyéknéti községek kimutatását, melyekben nincsenek ugyan iskolák, de a gyermekek oktatás végett a szomszéd községekbe járhatnak?

Pázmándy Dénes ezen interpellációt intézte a miniszterelnökhöz, szintén a prágai béke V-ik pontjára vonatkozó egyezmény tárgyában:

„Volt-e előleges tudomása a kérdéses egyez-mény létrejöttéről s gyakorolta-e ennél is annak idején törvényes befolyását? Mik voltak azon okok, melyek beleegyezésének motivumul szolgáltak? Gondoskodott-e külügyi vezetőségünk arról, hogy ezen szerződés, de különösen az annak keletkezése s publikálása körüli momentumokból azon követ-keztetés ne vonassék le, mintha Ausztria-Magyar-ország Európa egy vagy más állama iránti el-enséges indulatok támogatójává vált volna? Mi képezi a compensationalis objectumot a monar-chia részére? Nem létezik-e e tekintetben titkos egyezmény Németország és Ausztria-Magyaror-szág közt? Végre mikor szándékozik a magyar kormány ezen diplomáciai okmányt parlamentün-kek beterjesztetni?”

Thaly Kálmán a közlekedési minisztertől kérdezte e következőket:

Folytak vagy folynak-e csakugyan tár-gyalások a magyar kormány részéről az osztrák államvaspálya-társasággal a pancsova kikindai vas-utvonal engedményezése tárgyában? és ha igen micsoda indokok birták reá a kormányt ily irá-nyú intézkedések megkísérlésére? Szándékozik-e a kormány a konstantinápoly-budapesti világvonal zimony-budapesti részének hazánk és legközelebb a főváros kereskedelmi igényei szempontjából any-nyira kívánatos minél előbbi kiépítése tárgyában törvényjavaslatot előterjesztetni a képviselőháznak? és pedig annál inkább, mint hogy a főfontosságú v-nal kiépítésére a kormány, a legújabbban meg-szavazott egy nagy kölcsön realizálásával most már teljesen képes leand.

Péchy miniszter válaszolja, hogy a pan-csova-kikindai vasutra nézve a kormány senkivel semmiféle tárgyalásokba nem bocsátkozott; a bu-dapesti-zimonyi vasut fontosságát ő is elismeri, és annak létesítésére törekszik is, de a vasut kiépí-téséhez addig hozzáfogni nem lehet, mi szerb részről nincs biztosítva a nisándorfehérvári vo-nal együttes kiépítése; eziránt azonban folyam-at-

még sirni sem birt, a csapás éppen szívén ta-lálta.

Minden percében ajkára jött a Raoul neve, mintha szívében meg akart volna gyógydni a felől, hogy csakugyan ő volt a kit e perczben tö-vözni látott. Javiole magával vonta őt s még az nap visszaindultak. Rabouillet-be, hová Orbigny asszony ijedőn kábult állapotban érkezett meg.

— Oh! bizonyosan meg fogja ölni őt! mor-mogta Javiole, minközben levetkőztette urnőjét, mint a hogy a kis gyermekeket szokták. Orbigny asszony egy intése megakadályozta őt, hogy felel-jen a kérdésekre, melyekke IMártha és Pechereau ur folyton ostromolták.

(Folytatása köv.)

A pestisről.

Közi: L. Bodor László.
(Folytatás.)

E pestis keletről jött s majd egész Európát bejárta. Danzigban például 24,500 embert ragadt el. Breslauban 24,000 embert. Az orvosok az ége-tést és izzasztó szereket károsnak találták. (De tán nem az izzadást.) Ha a bubok kifakadtak, a beteg meggyógyult. Használtak orvosszerű: éde-sített savanyokat és terjeket (Alexipharmacát) Stokholmban 40,000 ember halt el. (Sprengel.) Pontoppidan szerint Kopenhagenben nagy földren-gést éreztek. Liffland, Riga városban 60,000 em-ber halt meg.

Ez adatok szerint a pestis Európát már több ezer esztendő óta látogatja. A betegség mindig ugyanazon symptomákkal lépett föl és járt le. Legtöbbször keletről hurczolták be. Az ázsiai és indus tartományokban volt észle. Számos esetben azonban északon ütötte föl fejét a fekete asz-szony, mely miatt Europa oly végtelen sokat szen-vedett.

Nem volt század Krisztus születése után, melyben nehányszor ne lepte volna meg a pestis Európát. Legtöbbször a kereszties hadjáratok alatt. És ezt is igen természetesen tartjuk, mert a rosszul élelmezett és minden tekintetben hiányo-san ellátott roppant hadseregekben, a nélkülözé-sek, főként éhség, fáradtság, szomjúság miatt rend-

ben vannak a tárgyalások. A válasz tudomásul vétetett.

Tisza m. elnök a prágai béke iránti in-terpellációkra válaszolja, hogy a schleswigi nép megszavaztatása iránti záradék megszüntetéséhez bozzájárult, mert az ismét Németország belügyei-be való benyúlása adhatott volna alkalmat. Arra a kérdésre, nyert-e a monarchia ezért Németor-szágtól visonszolgálatot, azt feleli, hogy oly zá-radék eltörlesztéséről, melynek fantartása egyáta-lán nincs érdekünkben, de mely jövőben még kel-lemetlenséget is okozhat, más visonszolgálatot, mint a jó szomszédi viszonyunk még szorosabbá tételét, kívánni nem lehet. Ha Pázmándy attól tart, hogy annál az időnél fogva, a mikor esze-rződés aláíratott, Franciaországban az a magyará-zat fog támadni, mintha ő ellene történt volna, az a válasza, hogy Franciaországban sokkal job-ban ismerik irántuk való indulatainkat, hogysen ott ilyenmü gyanu fölébredhetne; hisz a szóban levő záradék III. Napoleon császár műve. A mi pedig e szerződés előterjesztését illeti, ez is, ugy mint 1867. óta minden hasonló szerződés, mely kötelezettségeket a jövőre és megterhelhetést ta-lánban nem foglal, a hivatalos lapokban, s talán már holnap közö fog tétetni. Helfy és Páz-mándy nem veszik tudomásul a választ. Utóbbi gratulál a kormánynak, hogy három interpellá-tóra is azonnal válaszolt, mig eddig három is váratott a válasza. Örvend, hogy compensatiót nem kaptak, mert már attól félt, hogy Saloni-ki vagy Novi-Bazárt alkudták ki. — A többség tudomásul vette a választ, s ezzel az ülés vé-get ért.

A főrendiház ülése február 15-én.

A kölcsön törvényjavaslat a főren-diházban ma került tárgyalás alá. Schmidegg János gr. szerint határtalan bizalmat töltez föl e törvényjavaslat elfogadása s tekintettel a képvise-lőház szavazatára, azt nem is tartja megszavazha-tónak. A kormánynak finánczpolitikáját rosszulja, azt nem tartja dűvösnek, különösen azért, mert a fenálló terhekhez mindig újabbakat fűzni meg nem szűnik. Nem szavazza meg a tvjavaslatot, mert ez a kormány politikája folytatásában csak megerősítendő. Pongrácz Emil báró, miután tel-jes bizalommal viseltetik a kormány iránt, azt megszavazandónak tartja s pedig annál is inkább, mert a rendkívül súlyos körülmények közt csak ugy felelhet meg feladatának a pénzügyminiszter, ha minden irányban kellő támogatásban részesül.

külv nagy halandóság volt. Ezenkint dőltek ki s az életben maradtak nem gondoltak a halottak eltemetésére, s legtöbbször ez a körülmény idézte elő a pestist. Ha pedig a keleti tartományok va-lamelyikében már föllépett ez epidémia, a kereszties hadjáratok, a szent sir felő folytonos zárán-dokolás, vesztégar-intézetek és kellő praeventiv in-tézkedések hiányában igen megkönyvitte a pes-tis behurczolását a nyugati tartományokba. Az összes európai tartományok között legtöbbet szen-vedett Itália és a tengerparti városok. A Tiber folyam még akkor szabályozva nem lévő, igen gyakran kiöntött. Ilyenkor borzasztó áradások tá-madtak, úgy hogy nem csak a czirkusból kiker-gette a közönséget, hanem sok ideig csak csolna-kokkal lehetett közeledni. Midőn a viz leaadt, mocsárok támadtak, melyek az áradásra követke-ző hó nyár folyama alatt megfűződtek. Ekként támadott a pestis. A járvány fölléptét lázas be-tegességek előzték meg, melyet rohasztó hidegnek neveztek. Ebből fejlődött ki a pestia, mely Itá-liából rendszertart a szomszédos tartományokba is elharapózott.

A fennebbi adatok bizonyítják, hogy a vé-szes járvány rendesen nedves év, szűk termés után következő éhség vagy a háboruk szülemé-nye velt.

A mostani pestis oka is a háboruban kere-sendő.

Mindenkor roppant pusztitást vitt végbe. Számos eset volt, hogy városokat, községeket néptelenné tett, még oly városokat is, hol már jelentékeny fokon állott a kultúra és az orvosi tudó-mány nem volt épen tölesődben, mint Köln, Mainz, Basel, Wirtzburg, később Bécs, Buda sat.

Azonban már ma, bizonyosan nem hagyna Európában oly gyászos nyomokat a pestis, mint csak a múlt században. Legelső sorban akadályo-zandja terjedését az általános egészségesebb köz-igazgatási szervezet, továbbá a tudomány haladása, miáltal nehezítve lesz a behurczolás; praeventiv intézkedések, fertőztelenítések, a pestis látogatotta helyeken megakadályozzák a rohamos terjedést, az orvosi tudomány pedig gondoskodni fog gyógy-szerekről, melyek a halandóság aránytalanságát némilg kiegyenlítendik.

— Szapáry gr. miniszter Schmeidegg beadvényére megjegyzi, hogy bárki lépne utána kormányra, a kincstári utalványok conversiójáról épen úgy kellene gondoskodnia, s bármily politikát is követne, e politika folytatására módokról kellene gondoskodnia, s e módok megadását egy kormánytól sem lehet megtagadni. A főrendek erre a tervjavaslatot változatlanul elfogadták.

A románok a magyar nyelv ellen.

A kérvény, melyet a Román Miron érsek vezette alá Bácsban járt küldöttség a Felsőháznak átadott, mindenek előtt a „magyarországi és erdélyi” román g. k. egyház tántorintán hűségét, ragaszkodását fejezi ki a trón iránt. Azután elmondja, miért fordul a román egyház a jelen esetben a trón zsámolyához:

„Az úgy, mely bennünket ezen komolyan megfontolt lépésre kényszerít: egy a községterületen átalátásban, tehát felekezeti népiszkolákra nézve is behozatni szándékolt oly törvényhozási intézkedés, melynek bár mennyire is méltányoltasok kijelentett célja, gyakorlati kivitele a köznevelésre nézve károsnak, neveléstani szempontból épen lehetetlennek, egyébiránt eredményeiben pedig olyannak mutatkozik, mely hasznát nemzeti viszonyai közt egyrészt a foganatosítás körül tulbuzgó eljárás vonat magá után, másrészt pedig a természetes és ösztönös nemzeti érdekek szempontjából féltékenységet, bizalmatlanságot és oly idegenkedést szülhet nemcsak egyháznak híveinél, hanem a többi nem magyar nemzetiségek körében is, mely mindenkor, de különösen a mostani nem eléggé derült általános politikai helyzetben a hazai népeknek annyira kívánatos testvéries összetartását és az állam érdekeihez való hazafias ragaszkodását könnyen laatlultá tehetné, és magának az illető törvényhozási intézkedésnek kijelentett célját csak hátráltatná vagy épen megsemmisítené.”

Azután a kérvény kiemeli, hogy a románoknak nincs kifogásuk az ellen, ha az állampolgároknak a lehetőségig alkalmas mód nyújtatik a magyar nyelv elsajátítására, habár ennek általános szükségét a nemzeti törvény a az ország ethnográfiai viszonyai legkevésbé sem igazolják, de törvényhozási intézkedések a magyar nyelv érdekében föltétlenül helytelnek, politikai és pedagógiai okból egyaránt. A népiszkolákban már ugyis annyi tantárgyat kell tanítani, hogy ha a magyar nyelv is hozzájuk adatik, ennek tanítását csak a többi tantárgy rovására lehetne eszközölni. A kérvény azután így folytatja:

Más tekintet alá esnek a felsőbb felekezeti népiszkolák s teljesen a tanítóképződek, melyekben tehát a magyar nyelv tanítására fokozatosan nagyobb mérvű intézkedéseket is lehet tenni; de erre nézve is autonóm egyházi iskolahatóságainak buzgalma csak növekednék, ha azok a már fennálló törvények alapján, de minden újabb törvényhozási intézkedés nélkül, minden különmódszortól, maguk önszántából tennék időnkint a művelődési igényeknek megfelelő intézkedéseket.

Mindezek hiányoztak még csak a mult században is. A pestist egyáltalán isten csapásának tulajdonították, mely az emberek büntetéséért küldött a mindenható által. Futással és imával igyekeztek az emberek menekülni, s ez nevelte a bajt, mert a betegre, halottakra senki sem gondolt, a temetetlen hullák döglételek kigőzölögése, hosszas ideig tartó fennmaradása, sok időre lehetlenné tette a város elfojtását. Innen van, hogy például Bácsban a 17-ik században három évig uralkodott a pestis, holott egy helységben 7 hó alatt rendszeren lejárt.

Aból, hogy az emberek elhagyták tartózkodási helyeiket, felhagytak a vagyon feletti gondoskodással, bekövetkezett a másik baj. Az ipari kereskedelem, földművelés szűnetelése, a következő években oly anyagi nyomort, éhséget idézett elő, hogy példa volt rá, miszerint az éhség idézett újabb pestist elő.

Nem ártatható a pestis maga annyit, mint a páni félelem, melyet annak feltűnése kivétel nélkül mindenütt keltett. Ha üstökös jelent meg, vagy éjféli (ignis in coelo, aries in coelo sat.) már a legnagyobb nyugtalanság állott be; mindenki a jövő veszté, a pestis miatti aggodalom foglalkoztatott. Például Chinában, 1315-ben egy üstökös jelent meg Kiang-si Thekiang tartomány felett, a nép a miatt úgy megijedt, hogy a kínai császár, népét megvigasztalendő sa népvándorlás megakadályozása végett, említett tartományok két évi adóját rögtön elengedte. (Dequignés).

Csak a 15, 16 és 17-ik századból látunk eseteket, hogy az orvosok és magánosok is a pestises beteg gyógyításával foglalkoztak. Ezt megelőző időszakban egyáltalán meg se kísérelték a gyógyítást. A rómaiak szöveget ültettek Apollo templomába, úgy Aesculapius szobrát hurozták, templomot építettek, sat. később a keresztények hét litániás miséregyülték, Rómába záradokoltak, csoportonként öszegyültek, nők, férfiak felmentelenre vetkőzve egymást korbácsolták, jajveszékelték, imádkoztak, éjjel pedig dorbézoltak, a királyok elhagyták székhelyeiket és futottak a pestises területekről. Ily intézkedések mellett nem csoda, ha némely században az összes emberiségnek ha nem is kétharmada, mint némely krónikás és történész teszi, hanem fele vagy egy harmada a pestis áldozata lett.

(Vége következik.)

A mi a magyar nyelvnek, mint kötelező tantárgynak a nem magyar ajku felekezeti elemi népiszkolákba szándékolt behozatát illeti, kénytelenek vagyunk a fentebb érintett neveléstani leggyőzhető akadályok mellett jelen legalázatosabb feltérjlesztésünkben egy igen sajnos körülményt is felhozni, melyet a kérdéses törvényjavaslatl kapcsolatban nagyon is figyelembe vevendők tartunk. Tudva van ugyanis, hogy hazánkban a magyar közvélemény, melynek a közéletben és a sajtóban ép úgy mint az országgházban is kifejezése adatik, oly törvényhozási és kormányintézkedések sürget minduntalan, melyek a nem magyar ajku honpolgárok magyarosításához vezethetnek.

Ezen élelten nyilvánuló törekvése amagyar elemnek a nyelvük és nemzetiségükre féltékeny egyházbiveinknél már rég aggodalmat szült: s miután keleti szertartású egyháznak nemzeti jelleggel bír, a fejtegetéseink tárgyát felvető törvényjavaslatnak már csak hírére is egyházbiveinkben az említett aggodalom annyira fokozódott, hogy visszatérve az ez előtt néhány évtizeddel tett hasouló kísérletekre, egyházbiveink attól tartanak, hogy a szóbaesett törvényjavaslat a törvényhozási terén egy újabb kezdetét képezi oly törekvéseknek, melyeknek célja a magyarosítást minden áron keresztül vinni, s melyek a további fejlemények folytán oda irányulhatnak, hogy nemzeti nyelvünknek a közéletben, egyházközségeinkben és templomainkban eddig szabadon gyakorolt használatát mindezen terekről lassankint véglegleszorítottassák.

A kérvény továbbá előadja, hogy a tervezett törvény a román egyház autonómiába ütköznék, s már azért sem vehető keresztül, mert a román tanítók nem tudnak magyarul. A kérvényt Román Miron metropolita, két püspök, három pap és hat világi egyén irta alá.

BELFOLD.

(Erdővidéki események)

Február 15. 1879.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A mult alkalommal küldött levelém utolsó két sorát a szerkesztői író nyakon ütötte, s igazán mondvra jól tette, mert abban a Baróthon küldött diphteritis megszűnését jeleztem, s már harmad nap megkezdődött volna az események, mert a diphteritis szórványosan most is uralg. Maga a nép a hol lehet eliti kolja a betegséget, félve a bezaolástól s részben ez oka annak, hogy ocsunya betegséget itt nem tudják megfojtani. — E miatt a baróthi bálók ez évről teljesen elmaradtak.

A baróthi felsőbb népiszkolánál a torna, írás, rajz és énektanítói állomás az évszón megürdülve, új pályázat lett kihirdetve, most azonban a miniszterium ennek betöltését felfüggesztette. Nem tudjuk mi okból, de különösen tűnik fel, hogy oly intézkedés tétetett, mely nagy hátsógot fog hagyni a növendékek minden osztályában. — Ohajtandó lenne, hogy a Baróthhoz közel eső leesebb községi tanítóknál közl egy vagy kettő bizatnék meg az említett szakmák vezetésével, addig is, míg a hely teljesen bétöltve lehet. — Így néhány száz forint megspórlása mellett is a hiány nagy részben pótolva lenne.

A tanfelügyelő ur reményljk ez ügyet észszerűen és hátrány nélkül intézendő el.

A baróthi olvasó egyeslet tagjai ez évben apadtak. Okát abban találjuk, mert a vidéki tagokra is oly tagsági díjat szabnak, mint a helybeliekre. — E követelés nem méltányos, minthogy a vidék csak egy heted részét élveszi annak, mit a helybeliek. — Földiját a vidékiek számára s több anyagi haszna lesz az olvasó egyesletnek.

Erdővidék újabb kérvényt szándékosik az országgyűléshez benyújtani egyesítéséért. — Az aláírások már is meg vannak töve s valószínűleg egy küldöttség vizez fel Budapestre, hogy ottan az illetékes köröket az ügynek megnyerje. — Több-ször is adtunk már ily kérelmet, de sikere nem lett. Az égre kiáltó visszás állapot, mely az új rendezéssel Erdővidéket érte, reménytelen engedi, hogy a képviselőház nem lesz siket e kérvény meghallgatására.

Közelebről rejtélyes gyilkossági eset történt Olaszteleken. — Egy székely gazda feleségét házából előzte, más éjen a székely styafi szobájában fejezte ütéssel agyon ütve s szobája padlásán zsup-szalimára kiterítve találtatott. — A gyanu az elkergetett nőt terheli.

A most egy éve meggyilkolt Beczás János meggyilkolásában részt vett egyéneknek u. m. a gyilkost Filton Miklós, a meggyilkolt nejét és fiát a közdi-vásárhelyi királyi törvényszék érdemeikhez képest ítélte el. — Előbbi bitóra, kétutóbbi 20—20 évi börtönrre. Az a hír kering, hogy az illetőknek a felsőbb bíróságoknál ügyük jórendben van, s közelebb szabadon bocsátatnak. Ha így van szép reményeket, táplálhatnak a mostani és leendő bűnösök is.

r. l.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBÓL.

A Szolnok-dobokamegyei gazdasági egyeslet közgyűlése.

Deés, 1879. febr. 15.

A szolnok-dobokamegyei gazdasági egyeslet rövid fennállásához képest meglehetősen élettel mutat. A mai közgyűlés is igazolja állításomat.

A közgyűlés egyleti elnök gr. Kornis Viktor bevezető szavai után megnyitván, legelőbb fel-

olvastató egyleti pénztárnok Demeter Béla jelentése s ezzel kapcsolatosan a számvizsgáló bizottság jelentése. Az egyeslet vagyoni állása 1878. végén a következő volt: Bevétel: 790 frt 53 kr., kiadás 354 frt 99 kr., a pénztári készlet tehát 435 frt 54 kr.

Titkár Bovánkovics Gyula jelentése következett a folyó évben rendezendő kiállítás elő-munkálatairól és arról, hogy az egyeslet valamely biztosító társulattal lépjen egyezkedésre. A közgyűlés br. Bánffy Dezső indokolt indítványa folytán a trieszti „Aziendá”-val való szerződést mondta ki, mivel ez biztosítja a legnagyobb előnyöket.

A folyó év őszén rendezendő kiállítás érdekében csak annyi intézkedés tétetett, hogy a kiállítás megartatásának szükségessége kimondatott s a kiállítás rendező bizottsága megválasztatott előadók: báró Bánffy Dezső főispán, alelnökök: Roth Pál és Voith János, mint a kik a mult évi kiállítás rendezésében feltűntek. A rendező bizottság többi tagjait az igazgató választmány fogja kijelölni az imént említett elnöknek meghallgatása után. A kiállítás sorsolása lesz egybeköve. A sorsolás módzatának megállapítása a rendező bizottságra és az igazgató választmányra bízatik.

Az egyeslet célul tűzvén ki egy gazdasági kertnek létesítését, az e tárgyban kiküldött bizottság bemutatta a „szolnok-dobokamegyei gazdasági egyeslet által építendő kertszlak tervét”, melyet Cs. János s. mérnök állított össze. A rajzhoz csatolt költségvetés szerint a kertszlak építési költsége 1277 frt 69 kr. volna. A terv a közgyűlés által elfogadtatott a végrehajtásával az igazg. választmány bízott meg. Mint hallottam, a költségvetés Deés városra hordozta; — e mellett a kormánytól is remélnek némi segítséget, melynek megnyeréséért a folyamodás föl is terjesztetett.

A gyűlés végén két indítvány került tárgyalás alá. Egyiket Kovács Samu tette s épen az indítványozás alakjára vonatkozott. K. S. indítványa elfogadtatván határozatilag kimondatott a közgyűlés által, hogy ezentel csak oly indítványokat fog érdemleges vitatás alá venni, melyekhez a szükséges tervezet vagy szabályrendelet is mellékelve lesz.

Demeter Béla egyleti pénztárnok azt indítványozta, hogy a folyó évi május hóban tartandó szűk es-felhárvári kiállításra két egyént küldjön a szolnok-dobokamegyei gazdasági egyeslet is, oly célból, hogy ott szakzszerű ismereteket szerezzenek, s ezeket aztán a helyi kiállításnál hasznosítsák. A közgyűlés a 2 egyén által való képviseltetést elvileg elhatározta; az egyének kijelölését azonban az igazg. választmány teendőjének mondta ki.

A tárgysorozat letárgyalása befejeztetvén, a 14 tagból álló közgyűlés eloszlott.

Ohajtandó volna, hogy emes egyeslet iránt nagyobb érdeklődés fejlődjk ki a közönségben.

Vass Imre.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Kolozsvári színház.

Szilágyi Béla urtól az alábbi levelet vettk, melyet kiadtunk, hogy ne látszassunk intoleransnak az ellenkező nézet iránt, de azon meggyőződésben, hogy ezzel Szilágyi urnak jó szolgálatot egyáltalán nem tettünk. A kinek épen Mrawosákja általános ítélet szerint oly kevéssé sikerült, mint Szilágyi urnak, épen nem mondhatja, hogy „kísérleteket nem sokot tenni” és „szerepkörének megválasztása felől áll az it éssz fogalmán”, mert ez által oly hozzáférhetlen piedestálon hizi magát, mely a közönség szemében annál törpebb, minél magasabbnak ő tartja. Szóval mi mossuk kezünket, ha e levéllel a közönségnek mosolyra adunk alkalmat. Különbben fentartjuk szini referensünknek, hogy a tárgy érdemhez szólna. A levél eként szól:

Tiszelt szerkesztő ur!

Becses lapjának február 15-iki számában t. Salamon ur hosszú cikket szentel „Toloncz” előadásának megbírálására, s végén az általam személyesített Mrawosákról szokott modorában kárhatalmú emléksímk meg; szokott modorában mondom, mert mással hasonlít össze, mint eddig is rendszeren téve velem szemben, holott a bírálónak a felfogását, s a felfogás szerinti kivitt kell megbírálnia!

Megvallom nem reflectálnék rá most se, mint akkor nem reflectáltam bírálataira, midőn Galatheában érek előtt mint Mýdaszt ledorongolt, s megtagadott minden szini képességet tőlem, holott nem én játszatam a szerepet, e nevem nem volt a színlapon, midől világosan kitűnik, hogy Salamon ur akkor a színházban nem volt, de még csak a színlapot se olvasta, mind a mellett nem mulasztá el az alkalmat megragadni, hogy írástami jó akaratát tanúsítsa; mondom nem reflectálnék rá ha most össze nem hasonlítana kissebbitőleg egyik pályatársammal, s ez által fel nem jogosítana az általam egyénített Mrawosák védelmére néhány sorral válaszolni.

Mrawosák iszások, korbély, csavargó, lump, kinek legkevésbé sincs más döntő fontos ságu cselekménye a darab folyására, mint hogy ellopja a pénzt s azt ékszereket, mely tette miatt véltetlőn Liszka szenved. E lopás után büszke lesz pénzére, mindig emlegeti, még Liszkának is büszkén vallja; nem szegény, van pénz doszt! Eb-beni tudatában a szidókkal szemközt nem ked-

lyeskedhetik, de felfogásom szerint fölünyben érzi magát felettük, s megvetőleg bának velük, mit bizonyít a tányér felrugása, s midőn mondja Liszkára, s magára mutatva: „Ez se nem koldus, ez se nem, ez se nem ordinár person, ez se nem!”

Mrawosák általában nem a kedélyes gazemberek, hanem a legközönségesebb csavargók fajtájához tartozik, s a fenti okokból Ördög Sárával sem kedélyeskedik, hanem urhatnamságát stígotatja, s midőn Ördög Sára felajánlja becses személyét Liszka helyett neki, Mrawosák nem kedélyesen, de sörtét önérttellet kell, hogy visszautasítsa; minden szava, minden tette urhatnamság, s pénze tudatában önhittsége árnyja el, ezért öltözik — s hogy megbódítsa — Liszka előtt frakba, ezért teszi fel a lopott ékszereket, ezért mutatja büszkén a zsidó koromszorosnak az öt forintost, mondván: „Látod zsidó, van pénz doszt!” Liszka iránti vonalma azonban igaz, s következőképek utolsó jelenetében sem lehet kedélyes, midőn vele találkozik és szemrehányást tesz neki, s midőn alamizsna kéregetését visszautasítja, ismét önhittséggel mondja félre: „Sajnálak, hogy megaláztam magam ilyen miszt népességhez!”

Röviden összevonn Mrawosák nem kedélyes comicum, hanem jellemzéserep. Midőn az első felvonásban a lopott pénzből néhány darabot elejt, s ott hagyja, mondván: „Maradjon seprunak is!” es egy mondatában van humor, de itt is már büszke önhittsége kell kiemelni.

Felfogásom ezen igazolása nem zárja ki, hogy más felfogás szerint következetesen keresztült vitt jellemzésne legyen jó, vagy az ön színbírája szerint jobb, mert némely szerepet lehet különböző felfogás szerint is jól játszani; criticus ur hibája csak az, hogy egyoldalulag ítélve nem a szerinte jobb kedélyes Mrawosákot állítja az enyémmel szembe, de egyik jó collégám nevét tolja védpaissul maga elé, nem a kötféle Mrawosákot hasonlítja össze — mi az itész köteleessége — de két színészt állít szembe egymással!

Ex válaszom Salamon urnak a vádjára, hogy nem öntudatosan színeztem; a többire nincs mit felelnem, én színész vagyok, ó criticákát ír, ha criticáját jónak találom, elfogadom, ellenkezőleg nem veszem figyelembe, mint az eddigieket, csak azt jegyzem meg meg utolsó soraira, hogy magam korabeli színész nem sokot kísérleteket tenni, — e szerepet is közelsiméssel játszatam több helyt, a felfogásomat a critica mindentől helyeselte, — s hogy szerepköröm meghatározása felől áll az ő itézi fogalmain.

Fogadja t. szerkesztő ur megkülönböztetett tisztelettem nyilvánítását

Kolozsvár, február 16. 1879.

Szilágyi Béla.

TÖRVÉNSZÉKI CSARNOK.

Két érdekes vőgtárgyalás volt e hó 14-én a helybeli kir. törvényszéknél. Mint előző részvevett benne Popp, bírák: Fohdenfeld, Szász, ügyességet képviselte: Bodor.

I. Vádolt Durko Todor, k.-ujfalusi földész. Ugyanazon községben lakott testvére: Onutz, kivel, állítólag azért, mert örökrészében meg lett rövidítve, ellenséges viszonyban élt. Elhatározta, hogy megkárosításért testvére vagyonából erőszakosan vesz magának eleget. A mult év elején midőn Onutz nem volt otthon, fejszérel fegyverkezve megjelent telkén. Csak agoraszonyját találta honn. Erre, szitkok között fejszát emelt, mire az aszszony römdlten megfutamodott. Vádolt üldözöbe fogta, s mindaddig nem hagyott föl azzal, míg ez az egyik szomszédnál menedéket nem talált. Ekkor vádolt visszatért testvére telkére, fejszéjével összerombolta a pitvar ajtót, behatolt a lakszobába, ott a láda tartalmát kiborította, onnan 124 frtot ellopott. Vádolt beösmerte, hogy Durko Onutznéra fejszát emelt, hogy a pitvarajtót betörte, a szobába behatolt lopási szándékkal, de tagadta, hogy pénzt kapott volna. Ügyesség képviselője végindítványában erőszakos lopás, veszélyes fenyegetés és idegen jószágba erőszakos beütés büntényért vádlotta 6 évi börtönbüntetést kért. Védő ügyvéd: Korolyán, védelemben fölhozta, hogy azon körülmény, miszerint a ládában pénz lett volna, csak D. Onutz vallomásaival van támogatva, ennél fogva nem lehet bizonyítottnak tekinteni; veszélyes fenyegetőzés büntény azért nincs jelen, mert vádolt föllépése nem volt olyan, hogy aggodalmat keltethetett fenyegetésben; idegen jószágba erőszakos beütés esete sem forog fenn, miután vádolt testvére lakását nem tekintette idegennek. Ügyész képviselő erre tüzetesen fejtette ki ellenérveit, melynek rövid kivonata következő: az a tény, hogy D. Onutz lopás által kárt szenvedett, káros esküvel erősített vallomása által perrend. szerint bizonyítva van; annyival is inkább, mert tanuvalomások is támogatják káros azon állítását, hogy pénze volt. A tény és személy közötti összefüggést megállapítja a szándék előzetes nyilvánítás, kivitelre alkalmas cselekvény, hogy más személy a tett helyén nem volt, sőt beösmérése szerint a láda tartalmát is ő szórta szét; a veszélyes fenyegetőzés büntényének is minden kelléke meg van. Bizonyított tény, hogy vádolt D. Onutznéra, ennek saját telkén fejszát emelt, és ellenséges indulat nyilvánításával szitkozódott. Tekintve, hogy fegyvertelen, gyenge nőnek szemben lépett esküt fel, fenyegetettnek abbéli állítását, hogy ötlet e fellépés rettegésbe ejtette, valósnak kell tekinteni. De magok a tények igazolják, mert a fenyegetett saját tel-

kéről, testi épsége megőrzéséért, elmenekült. Az a körülmény pedig, hogy vádolt a menekült üldözta, a fellépés komolyságát és veszélyességét erősíti meg. Végül: az idegen lakszobába erőszakos beütés bünténynek is meg van minden kelléke, mert a fegyveres beütést vádolt maga beösmerte, s miután a két testvér nem élt közös háztartásban, vádlottra nézve a D. Onutz háza a törvény értelmében „idegennek” kell, hogy tekintessék. Ezek szerint az anyagi bűnhalmazat jelenléte kétségtelven. Törvényszék vádlottat csak erőszakos lopás büntényben mondott bűnösségi ítéletet: 2 évi börtönt szabott. Ügyesség felhívta.

II. Vádolt: Zámbo Jenő b.-hunyadi lakos, ügyvédi írnök. A vád szerint bűni-hunyadi csizmadiamester vádlóttal 1874. febr. 10 én 40 frtot vett kölcsön, az szöbellel kötött szerződés mellett, hogy ez összegről havonként 2 frt 50 kr kamatot fog fizetni. Két hóra a kamat (5 frt), előre le is vonatott. A mult év január 31-én, dacára annak, hogy adóstartozását megfizette, vádolt Okos Márton a b.-hunyadi kir. járásbíró-ságnál 40 frt és járulékait beperelte. A kereset-hez egy írásbeli kötelezvényt mellékel, melyre Okos Márton mint adós, Benke András mint kezes, Haraga Antal mint névör és tanu iratott. Haraga Antal kinyilvánította, hogy ő soha a szerződésre mint tanu, nem irta nevét, tehát aláírása hamisítva van, valamint Benke András is, hogy ő kezességet nem vállalt, végül Okos Márton, hogy ez összegről „írást nem készítettek”, a szerződés szövebeli volt, s ő annak eleget tett. Vádolt is beösmerte, hogy Haraga Antal nevét a szerződésre nem irta, de ő nem tudja, miként iratott oda. Beösmerte, hogy a kölcsönösszeg átvétel után 7 hó alatt 50 frtot kapott adóstól, de azt állítja, hogy az mind előre fizetett kamat volt. Ügyész képviselő végindítványában tüzetesen fejtte ki, hogy jelen esetben a szerződés nem azért lett kiállítva, hogy már meglevő jog ezután könnyebben realizálható legyen, hanem, hogy törvény tiltotta módon jog keresessék, mások megkárosításával. Nem lehet bírói figyelemre méltatni vádolt abbéli mentegetőzést, hogy 7 hóra 17 frt 50 kr. kamat helyett 50 frtot kamatba vett át, mert ezt a mellett, hogy panaszló határozottan tagadja, s vele egyértelműen van neje is, ellenkezik a dolog természetével, és pedig annyival is inkább, mert kölcsönvő nem csak szegény soru egyén, tehát ily nagy összeget jöcpan kamatba, több hóra előre, minden kötelezettség nélkül, nem is fizethetett, de másfelől teljes jőzan életű, és oly egyéneknek tűnik föl, ki rendszeres keresést folytat, tehát mag könnyelmű pazarlós esete se foroghat fenn; ez alapon vádlottra csals büntényért 4 havi börtönbüntetést kért. Törvényszék, ügyvéd Ince József védbeszéde meghallgatása után vádlottat, tárgyi tényálladék hiányában felmentette. Ügyesség felhívást jelentett.

A pestis.

Az Állandó bizottság, gr Zichy-Ferraris Viktor elnökele alatt, a napokban tartott XI. ülést.

Az ülés elején az elnök bejelentette, hogy az Odessa-ból érkezett nyugtalanító hírek nézve, a kormány részéről távirati uton megtétettek a kellő kérdések azon tekintetből, hogy a jelzett hírek alapja teljesen megállapíthatassék.

A bizottság tudomásul vette a jasszi és k. konzul közleményeit, melyek „teljes megnyugvást” szolgáltatnak a pestis ellen Románia részéről tett óvintézkedések tárgyában.

A járvány behurcolása ellen a kormány által elrendelt óvintézkedések foganatosítása vannak s a külföldről érkező tudósítások „semmi aggasztó momentumot” nem tartalmaznak.

Az angol felsőházban Salisbury marquis egy hozzáintézett kérdésre azt válaszolta, hogy Anglia engedélyt kért Németországtól és Ausztria-Magyarországtól a magyarországi küldetnek küldetnek Auszria-Magyarországra. A vesztégvár, ha szükséges lesz, Maltára is ki fog terjesztetni: egyelőre azonban nem kell a járvány behurcolásától tartani.

A francia kereskedelmi kamara helyeslést fejtete ki mindezen rendszabályok iránt, miket az egészségügyi tanács a pestis ellen életbe léptetett. A kamara kifejezte abbéli óhaját, hogy Franciaország, Olaszország, Ausztria-Magyarország és Spanyolországgal egységre lépjen, hogy a Franciaország által elrendelt rendkívüli óvrendszabályok alapján a Franciaországból nevezett államok kikötőibe érkező hajók szabadon közlekedhessenek.

Hiteles forrásból közli az „Ellenőr”, hogy Odessában tegnapelőtt vett távirat szerint semmi sem tudnak arról, hogy akár ottan, akár Kisenefben pestis eset lett volna.

A melegebb időjárás beállta óta a muszka apokban újra felmerülnek a hírek a különböző helyeken kitört pestisről. Így jelsül e hó 7-dikéről Csernigow kormányzóságából azt írják, hogy Makosin faluban Sosnicza kerületben Csernigow kormányzóságban a pestis kitört, minek következtében Lawrinekó, az orvosi felügyelő segéde oda küldetett.

Ujabbban azon hír érkezett Moszkvából, hogy Csunbárban a foglyok közt a pestis ki-

(70)

(2-3)

FIGYELMEZTETÉS

Tisztelettel jelentem a t. **gazdaközönségnek**,
 hogy ez idei **nagy gondallal** összeállított

mag-árjegyzékem

néhány nap mulva elhagyja a sajtót, s a t. közönség
 közt szétosztom.

A gazdasági **magvakat** a m.-óvári m. kir. gazdasági
 tanintézet szakbizottsága megvizsgálván, különösen fogom
 ajánlani t. cz. vevőimnek.

Tisztelettel:

CSIKY IMRE.

Megjelent és Erdélyben
STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt
k a p a t ó.

Petőfi Sándor — a magyar nép legnépszerűbb költője — összes költeményeinek hazai művészek rajzaival díszített népkiadása.

Könyveny olvasható csinos s mindenek felett: egészen teljes és szabadságban valamennyi eddigit felülmúló kiadásban összesen 423 lapon, s egész angol váson izléses kötésben, a költő arcképén kívül még 30 képpel egy nem vastag, nem nagy alakú s könnyen kezelhető kötetben 2 forintért.

Két forintért a teljes Petőfi!

Két forintért teljes Petőfit, teljesebbet, nemcsak a régi 4 kötetnél, de az újabb diszkiadásoknál is: ki nem ohajtana magának? ki nélkülözhetne? A kinek az előbbi kiadások birtokában vannak is már — ezt, ha meglátja, nem fogja elmulasztani megszerzését, s a kinek még nincs Petőfije, az sietni fog megszerezni ezt. Most már Petőfi nélkül nem lesz, ne is legyen ház, a hol magyarul olvasni tudnak! Vegye meg minden ember, minden ifjú, minden leány, s a kunyhók költője lelte meg végre útját a kunyhókba is; de lássák meg a paloták is, hogy ezt az egyszerű ruhájú vendéget ők is tisztességgel fogadhatják.

(11) (14—*)

Vidékre 2 frt 10 kr. postautalvánnyal való beküldésénél bérmentve.

Stein János
könyv és zeneműkereskedése
Kolozsvárt.

STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében
Kolozsvárt
következő legújabbban megjelent egyházi művek kaphatók
**A szatmári reform. egyházmegye
története.**
Irta KISS KALMÁN.
Nagy 8-adrét 904 lap. Ára 5 forint.

Halotti imádságok.
Háznál, templomban, sírnál.
Mellékletül 'rövid gyász beszédek.
Irta CZELDER MARTON. Kemény kötésben. Ára 3 frt.

Egyházi szónoklattan.
Tekintettel a magyar egyházi—beszéd irodalomra.
Tanítványai számára való olvasmányúl.
Irta MITROVICS GYULA.
Kiadták a sáros-pataki vallás- és egyháztudományi szak hallgatói.
Ára 2 forint.

Stein János

erdélyi muzeum-egyleti könyvtár és kiadónál megjelent és ugyanott kapható.

KÖZSÉGI FAISKOLA.

Alapvonalok a gyümölcsenyvesztésre.

Községek, néptanítók, gazdák számára írta **Köcsi Károly**, a kolozsvári ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára.

A szöveg közé nyomott 58 ábrával és egy tervlappal.) Nagy 8-adrét. X. és 200 l. Ára 1 frt 50 kr.

TARTALOM: Előszó. Bevezetés. **I. szakasz. Egy faiskola munkái.** 1. Hogy fektődjek a faiskolának szánt hely s milyen legyen talaja? 2. A faiskola nagysága, beosztása, elkészítése. 3. A földforgatásról rigolirozás. 4. Trágyakészítés. 5. Hogy szerzik a jó vadfát? 6. Hogy növelik a jó vadfát? 7. Egy faiskola kellékei. 8. Előkészítések az oltvány s beállítására. 9. Mikor szedikünk oltó galyat? 10. Az oltás vagy nemesítés módjai. **A) Párosítási módok.** a) Egyszerű párosítás. b) Egyszerű nyelvezés. c) Kettős nyelvezés. d) Lapozás. e) Nyergesítés. f) Kettős nyergesítés. g) Oldaloltás. h) Völgyelés. **B) Nemesítések hasításával.** a) Feloldali hasítás. b) Egész hasítás. c) Héj alá oltás. **C) A szemzésről.** 11. Teendők a nemesítés első évében. 12. Hogy növelünk lágymagvú gyümölcsoltványokat? a) Első év. b) Második év. c) Harmadik és negyedik év. d) Ötödik év. 13. Hogy növeljük fűl a csontárosok? **II. szakasz. A lobaria. (piramis) növeléséről.** **III. szakasz. A gyümölcsfák ültetéséről.** 1. Minő égalj alatti és mily feavésnél tenyész a gyümölcsfa legdusabban? Mily talaj kell a gyümölcsfának? 3. A gödrökészítésről. 4. Ültetés előtt. 5. Hogy kell ültetni a gyümölcsfát? 6. Az új gyümölcs későbbi kezeléséről. **IV. szakasz. A metszésről.** 1. A metszés célja. 2. A fák rügyeiről. 3. Ágak, galyak. 4. A gyümölcsöttyek és fészkek. 5. Tavasszi metszés. 6. A nyári metszés. **V. szakasz. Régi gyümölcsösök munkái.**

A vén fák tisztogatásáról. 2. Hogyan kell a vén fát megifjítani? 3. A fák gyázásáról. 4. A természetlen fákról. 5. A fák betegségei. a) Perzseny. b) Rák. Mézga. **VI. szakasz. A fák ellenségeiről.** **A) Tavasszi ellenségek.** 1. Bimbófurkár. 2. Reres eszelény. 3. Közönséges cserebogár. 4. Skórs és pott porádár. 5. Galagonya öndöndék. 6. Gyűrűs Potrócz. 7. Sárgafajú gyapjász. **B) Nyári ellenségek.** 1. Csontli Velész. 2. Oltási Velész. 3. Alma Ilonczsa. 4. Korpárok. **C) Őszi ellenségek.** 1. Téli Törköny. 1. Nagyóttú Pogányka. **Téli ellenségek. VII. szakasz. Mily gyümölcsfajokat szarítsunk?** a) Almák. b) Körtek. c) Szilvák. d) Kajszik. e) Őszi barackok. Cseresznyék, meggyek. **VIII. szakasz. A bogós gyümölcsösök mellezéséről.** 1. Az egresről. 2. A vereszlől. 3. A málnáról. **IX. szakasz. téli estékre.** 1. A fák legapróbb alkatrészéről. 2. A fa szerkezetéről. 3. A fák alja hamva. 4. Hogy jut a táp a fába?

E műre feleslegessé tesz minden dícsértést azon elismerés, melyet a könyv részéről nyert, ugyanis: a m. kir. oktatásügyiróság az erd. gazdasági egyet. ártérjesztés folytat, a rendelkezés alatt álló ioly czelu alapból 400 — négy száz é. forintot utalványozott a boldogult KÖCSI KÁROLY özvegyének és árváinak on érdem elismeréséül, melyet Köcsi Károly „Községi Faiskola.” műve megírása kiadásá által a gazdasági ártérlet terén szerze magának.

Vidékre 1 frt 60 kr. utalvány általi beküldésnél
bérmentve

Stein János
könyv- és zeneműkereskedése
Kolozsvárt.

Ugyancsak

Stein János

nyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt kapható:

Az ujonczozásra vonatkozó összes miniszteri rendeletek
gyűjteménye 1870—79.

Összegejtötte és kiadja BONIS ISTVÁN Kolozs megye főjegyzője.

Azon hiány — melyet a katonai rendeletek szétszortasága
tt, — a katonai ügyekkel foglalkozó tisztviselők és sorozó bizottsági
gári elnökök éreznek, eléggé indokolja ezen gyűjtemény sajtó alá
sátását.

A 324 lapra terjedő n. 8-ad réttü mű ára 2 forint, s folyvást
kapható STEIN JÁNOS könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.

Vidékre 2 frt 10 kr. utalvány általi beküldés-
nél bérmentve.

Stein János
könyv-, és zeneműkereskedésében Kolozsvárt
kapható a következő nem rég megjelent jeles és köz-
hasznú mezőgazdasági munka:

A MEZELI GAZDASÁGTAN
RÖVID FOGLALATA.
TANULÓ S GYAKORLÓ GAZDÁK HASZNÁLATÁRA
írta:
VÖRÖS SÁNDOR.
a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatója.

TARTALOM:

Előszó. Bevezetés. I. RÉSZ. A növénytermelés köréből: I. A talaj és annak eredete. A növények élete és táplál- kozása. II. Talajtulajdonok, különbségek III. Teljesítések, javítások. IV. A talaj megművelése s az erre használt eszközök. V. A trágya és a trágyázás. VI. A vetés. VII. A növények ápolása a vetés után. VIII. Az aratás, eséplés és a ter- mények eltartása. IX. Műveleti növényeink feloszt. X. Műveleti növények természet. 1. Gabonanemtek.	2. Hűvelyes vetemények. 3. Kapásnövények. 4. Ipar- és keresk. növények. 5. Takarmánynövények. XI. Rétek és legelők. XII. Gazdasági rendszerek. II. RÉSZ. Az állattenyésztés köréből: <i>Általános rész.</i> Az állattenyésztés célja. Fogalmak és meghatározások. A tenyésztés általános szabályai. Az állatok táplálásáról. Az állatok takarmányszükséglete. <i>Különös rész.</i> I. A szarvasmarha tenyésztéséről. II. A ló tenyésztéséről. III. A juh tenyésztéséről. IV. A sertés tenyésztéséről.
---	---

Ára 1 forint.

Vidékre bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr., mely esetben az összeg
posta utalványnyal előre beküldendő.

Gazdasági szakmunkák legteljesebb raktára !
Könyvjegyzékek ingyen és bérmentve.

MAGYAR LEXIKON.
MEGJELEN FÜZETEKBEŒ.
Egy—egy kötet 10 füzetből áll.
Eddig már 20 füzet jelent meg
és folyvást kapható csupán
STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.

STEIN JÁNOS
 Nyelv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt
 A magyar királyi egyetem
 összes tudomány-kará-
 nál használandó minden-
 féle
 egyetemi tan- és segéd-
 könyvek
 jutányos áron kaphatók.

Absolon papia.
 Eredeti vigjáték 3 felvonásban.
 Írta K. PAPP MIKLÓS. Ára frt 10 kr.

AZ ÖRDÖG BIBLIÁJA.
 Eredeti népdrama 4 felvonásban.
 Írta K. PAPP MIKLÓS. Ára 1 frt 10 kr.

Egy hirhedt kalandor
 a XVII. századból.
 Regényes korrajz 3 kötetben. Írta JÓKAI MÓR.
 Ára 3 frt.